

вкладень у підприємство з урахуванням ризиків на момент прийняття рішень. Зазначена ставка є нижчою за договірну проценту ставку з огляду на ймовірність дефолту та величину можливих збитків кредиторів у разі дефолту. Ймовірність дефолту є визначальним чинником, що впливає як на договірну процентну ставку, так і на ставку витрат на позичений капітал. Для зниження процентних ставок необхідно забезпечити зниження параметру ймовірності дефолту. Цього можна досягти через покращення фінансових показників діяльності підприємств, підвищення їх інформаційної прозорості та використання транспарентних і коректих рейтингових систем.

Література:

1. Meitner M., Streiferdt F. Was sind Kapitalkosten ? – eine integrierende Analyse / M. Meitner, F. Streiferdt // Corporate Finance. – 2014. – No 12. – S. 527–536.
2. Dietrich R., Dierkes S. Kapitalorientierte Unternehmensbewertung / R. Dietrich, S. Dierkes – Stuttgart: Kolhammer, 2015. – 430S.
3. Littkemann J., Reinbacher Ph., Dick S. Direkte und indirekte Einflüsse eines Ratings auf den Unternehmenswert: Eine kritische Analyse am Beispiel der RWE AG / J. Littkemann, Ph. Reinbacher, S. Dick // Corporate Finance. – 2011. – №4. – S. 74–83.
4. Терещенко О.О. Контролінг поведінки в концепції біхевіористичних фінансів / О.О.Терещенко // Фінанси України. – 2011. – №10. – С. 104–116.

Стоян В.І.

*К.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія
Тернопільського національного економічного університету*

СТИМУЛЮВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

В Україні триває реформування місцевого самоврядування у напрямку децентралізації владних повноважень, створюються стимулюючі умови до об'єднання територіальних громад з метою підвищення їхньої спроможності. Важливими кроками в реалізації цієї реформи стало прийняття Закону від 05.02.15 №156-VIII «Про засади державної регіональної політики», Закону від 05.02.15 №157-VIII «Про добровільне об'єднання територіальних громад», а також внесення змін до Бюджетного та Податкового кодексів, які

стимулюють громади до об'єднання через механізм переходу бюджетів об'єднаних громад на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом.

Відповідно до Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», територіальна громада – жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр [1, с. 1]. Саме територіальною громадою здійснюється місцеве самоврядування як безпосередньо, так і через відповідні органи: місцеві ради та їх виконавчі органи.

При формуванні спроможних територіальних громад враховується їхній соціально-економічний та інфраструктурний потенціал, беруться до уваги історичні, етнічні, культурні, природні чинники, які можуть відновити межі територій адміністративних одиниць, що існували в минулому. Також ключовим є принципи субсидіарності, що пояснює передачу владних повноважень на найнижчий рівень управління для найбільш якісної їх реалізації.

Бюджет об'єднаної територіальної громади розробляється з урахуванням особливостей підготовки місцевих бюджетів, визначених бюджетним законодавством [2, с. 8]. Склад доходів бюджетів, перелік видатків, а також відносини між бюджетами об'єднаних територіальних громад та державним бюджетом урегульовано нормами Бюджетного кодексу. За законодавством об'єднані громади прирівнюються та наділяються всіма правами, які мають міста обласного значення, що супроводжується такими преференціями: отриманням до бюджету 60% податку на доходи фізичних осіб; можливістю отримання базової дотації; прямими міжбюджетними відносинами з державним бюджетом в отриманні освітньої й медичної субвенцій, субвенції на робітничі кадри для забезпечення профільних установ та програм; субвенції для соціальних та інвестиційних програм та ін.

Вагомими джерелами наповнення бюджетів об'єднаних територіальних громад є можливість залучати інвестиційні кошти як міжнародних організацій, так і місцевих інвесторів. Це має забезпечити повноцінне використання громадами видаткових повноважень у сфері охорони здоров'я, освіти, соціального захисту, культури, мистецтва, фізичної культури та спорту. Також додатково

стимулюються і капітальні видатки для об'єднаних територіальних громад.

Бюджети об'єднаних територіальних громад і їх розпорядники коштів обслуговуються органами казначейства відповідно до Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів, затвердженого Міністерством фінансів України від 23.08.2012 №938. Тобто як і інші розпорядники коштів місцевих бюджетів громади повинні зареєструватися в Єдиному реєстрі розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, формувати мережу установ, відкривати рахунки для здійснення операцій з бюджетними коштами. Для цього об'єднані територіальні громади мають подати до органу казначейства за місцем обслуговування: рішення відповідної громади про затвердження бюджету; мережу розпорядників нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів, які згідно з рішенням про місцевий бюджет уповноважені на виконання програм та заходів, що проводяться за рахунок коштів бюджету; розпис місцевого бюджету та відповідні планові документи [3].

Найважливішим питанням щодо стимулювання та реалізації об'єднання територіальних громад є фінансова підтримка. Держава здійснює фінансову підтримку добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст шляхом надання об'єднаній територіальній громаді коштів у вигляді субвенцій на формування відповідної інфраструктури згідно з планом соціально-економічного розвитку такої територіальної громади. Запит щодо надання таких субвенцій подає обласна державна адміністрація на основі звернення місцевої ради об'єднаної територіальної громади. Загальний обсяг фінансової підтримки розподіляється між бюджетами об'єднаних територіальних громад, утворених відповідно до перспективного плану формування територій громад пропорційно до площі об'єднаної територіальної громади та кількості сільського населення у такій територіальній громаді з рівною вагою обох цих факторів [2, с. 10].

Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад затверджено Кабінетом Міністрів України від 16.03.2016 №200. Згідно з Порядком субвенція надається для створення, модернізації інфраструктури об'єднаної територіальної громади та може спрямовуватися на нове будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт об'єктів інфраструктури, що

належать до комунальної форми власності. Субвенція надається за умови:

- спрямування субвенції на фінансування проектів згідно з планом соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади, межі якої повністю відповідають межам, визначеним перспективним планом формування територій громад та відповідно до напрямів спрямування;

- погодження поданих виконавчими комітетами міських, селищних, сільських рад об'єднаних територіальних громад проектних заявок;

- наявності рішення відповідної сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади про затвердження проектів та їх оприлюднення в місцевих засобах масової інформації або на офіційних веб-сайтах [4, п. 5].

Слід зазначити, що перші успіхи реформи уже відчутні, оскільки доходи місцевих бюджетів суттєво зросли. Це дозволило багатьом громадам покращити інфраструктуру, налагодити відносини з європейськими фондами для фінансування локальних проектів тощо. Але ці показники мають свою специфіку, оскільки доходи зросли у громадах, які мають особливості – автозаправні станції, присутність великих торгівельних об'єктів, близькість до великих міст тощо. Як результат реформи держава отримує економічно та фінансово спроможні громади; встановить горизонтальні відносини між державними органами, місцевим самоврядуванням і приватним сектором; отримує ширші управлінські можливості та ресурсну базу, інструменти для формування інвестиційного середовища; забезпечить вирішення соціальних проблем; сформує нові світоглядні та культурно-освітні підходи до управління.

Разом з тим варто очікувати нових викликів, оскільки об'єднання вимагатиме все більшої мобілізації ресурсів, раціональних підходів у сфері управління. Тільки прагматичні підходи, готовність нести відповідальність і поклатись на свої сили дадуть позитивний результат. Натомість відбудеться формування нових еліт, котрі нарешті будуть зацікавлені у своїй місцевості, формуватимуться горизонтальні зв'язки між територіями та державними структурами. Це спровокує збереження потенціалів та ресурсів на місцях, сформує зацікавленість та привабливість для розвитку і залучення інвестицій.

Література:

1. Закон України Про місцеве самоврядування в Україні від 21.05.1997 №280/7-ВР.
2. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02 2015 №157-VIII.
3. Литвиненко Л. Казначейське обслуговування об'єднаних територіальних громад [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uteka.ua/ua/publication/Kaznachejskoe-obsluzhivanie-obedinennyh-territorialnyh-gromad>.
4. Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад: Затв. Кабінетом Міністрів України від 16.03.2016 №200.

Ткач К.М.

*К.е.н., доцент кафедри фінансів Чернівецького
торговельно-економічного інституту КНТЕУ*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ

Сучасний етап розвитку державних фінансів вимагає концептуальних підходів до розуміння міжбюджетних відносин, оскільки тенденції до децентралізації управління закладають основи до нового етапу розвитку у бюджетній сфері.

Підґрунтям для виникнення міжбюджетних відносин є низка об'єктивних чинників, серед яких: законодавчо визначений розподіл повноважень між державними та місцевими органами влади, гарантія з боку держави щодо фінансування наданих органам місцевого самоврядування повноважень, необхідність здійснення перерозподілу бюджетних ресурсів усередині бюджетної системи у зв'язку зі значними коливаннями рівнів податкового потенціалу окремих територій та об'єктивними розбіжностями у розмірах витратків.

Розподіл відповідальності між державою та органами місцевого самоврядування обумовив необхідність їх взаємодії між собою, обґрунтування доцільності надання окремих державних повноважень місцевим органам влади та гарантування відповідного фінансового забезпечення їх виконання, а також визначення способів